

نگاهی بر معماری اردبیل و

نگین معماری معاصر آن

(دبیرستان صفوی)

www.ketab.ir

بهرام جعفری

سرشناسه	:	جعفری، بهرام، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور	:	نگاهی بر معماری اردبیل و نگین معماری معاصران دبیرستان صفوی/ بهرام جعفری.
مشخصات نشر	:	اردبیل: انتشارات محقق اردبیلی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۴۵ ص.: مصور(رنگی).
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴-۸۰۷-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۳۶-۱۴۵.
موضوع	:	معماری -- ایران -- اردبیل
موضوع	:	Architecture -- Iran-- Ardabil
موضوع	:	ساختمان‌های مدارس متوسطه -- ایران -- طراحی و ساخت
موضوع	:	High school buildings -- Iran -- Design and construction
موضوع	:	معماری -- ایران -- اردبیل -- تاریخ
موضوع	:	Architecture -- Iran -- Ardabil -- History
شناسه افزوده	:	دبیرستان صفوی اردبیل
رده بندی کنگره	:	NA۴۲۴۸۷
رده بندی دیویی	:	۹۵۵۳۱/۷۲۰
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۵۴۰۴۶۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

نام کتاب: نگاهی بر معماری اردبیل و نگین معماری معاصران (دبیرستان صفوی)

تألیف: بهرام جعفری

ناشر: انتشارات محقق اردبیلی

شابک: ۷۹۲-۶۰۰-۳۴۴-۸۰۷-۰

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۴۰۰۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

آدرس: اردبیل - سه راه دانش، بازار معطری، طبقه فوقانی، پلاک ۸

تلفن: ۰۴۵-۳۳۲۴۰۰۸۱

فهرست مطالب

5	مقدمه
9	فصل اول : معماری شهر اردبیل در گذرگاه تاریخ
11	۱ - ۲ : موقعیت جغرافیایی اردبیل در استان و تقسیمات کشوری
11	۲ - ۲ : مطالعات زمین شناسی استان اردبیل
13	۳ - ۲ : مطالعات اقلیمی شهر
18	۳ - ۱ : طراحی اقلیمند در شهر اردبیل
22	۳ - ۲ : تقسیمات اقلیمی اردبیل بهار تا زمستان
25	۴ - ۲ : قطب‌های گردشگری
25	۴ - ۱ : مقاصد گردشگری استان اردبیل
27	۴ - ۲ : قطب‌های گردشگری شهر اردبیل
29	۵ - ۲ : فرهنگ و هنر شهر اردبیل
31	۵ - ۱ : صنایع دستی
31	۵ - ۲ : مؤلفه‌های فرهنگی شهر اردبیل
32	۵ - ۳ : نهادهای فرهنگی شهر
35	۵ - ۴ : مراسمات مذهبی و گرد همایی‌های اجتماعی
36	۶ - ۲ : راه‌های اردبیل
37	۶ - ۱ : راه‌های مواصلاتی و برون شهری
38	۶ - ۲ : راه‌های داخل شهری (تاریخچه)

- ۳۹ ۲- ۶- ۳ : راه‌های داخل شهری (اهمیت)
- ۴۳ ۲- ۷ : شناخت هویت‌های کالبدی بافت شهر اردبیل (کهن و معاصر)
- ۴۵ ۲- ۷- ۱ : تاریخچه مختصر شهر اردبیل
- ۶۹ ۲- ۷- ۳ : نواحی شهری اردبیل
- ۷۸ ۲- ۷- ۴ : تعاملات بافتی شهر اردبیل
- ۸۴ ۲- ۷- ۵ : بافت مرکزی و تاریخی شهر اردبیل
- ۲- ۷- ۶ : نتیجه گیری در خصوص هویت‌های کالبدی بافت
شهری اردبیل
- ۹۸
- ۱۰۰ فصل دوم : دبیرستان صفوی نگین معماری معاصر شهر اردبیل
- ۱۰۱ ۳- : شناخت بافت و همجوارهای فرهنگی و شهری دبیرستان صفوی
- ۱۰۲ ۳- ۱- ۱ : تاریخچه مختصری از سایت
- ۱۰۳ ۳- ۱- ۲ : تاریخچه بنای موجود
- ۱۲۵ ۳- ۲ : کاربری موجود
- ۱۲۶ ۳- ۳ : همسایگی‌ها و عناصر همجوار
- ۳- ۳- ۴ : نتیجه گیری در خصوص بنای موجود و بافت و
همجاری‌ها
- ۱۳۳
- ۱۳۴ ۳- ۴ : نتیجه گیری
- ۱۳۶ منابع و مآخذ :

وجود بنای دبیرستان صفوی که تاریخی نزدیک به صدسال یکی از نمودهای معماری سنتی اردبیل و از عناصر هویتی معاصر شهری لحاظ می شود ساختمان بنا با نگاهی مدولار و عمل گرا به دست معماران آلمانی طراحی ولی تمام اصول و روش های معماری اقلیم مند که از ویژگی ها معماری سنتی اردبیل هست لحاظ گردیده است این بنا در کنار پلویون فرمانداری سابق اردبیل می تواند به صورت یک عملکرد متمرکز مدنظر باشد تا بتواند کمکی در جهت بهبودی هرچه بهتر پویایی و سرزندگی فرهنگی مردم شهر اردبیل واقع شود در ادامه در خصوص ویژگی های بنای دبیرستان باید اشاره کرد که ساختمان در سال ۱۳۱۴ شمسی و در دوران حکومت پهلوی اول بنا شده است.

باید عنوان داشت حکومت پهلوی اول یکی از حکمت های بوده که به طور خصمانه با فرهنگ و هویت های اصیل منطقه اردبیل همیشه برخورد داشته و با توجه به پیشینه سایت و وجود اماکن تاریخی و بسیار مهم مانند نارین قلعه، تابار قاپوسی، شهید گاه محوطه بقعه شیخ صفی در این اطراف این سایت، حکومت حاکم مبادرت به تخریب بیشتر بنا و حتی اقدام به خیابان کشی صلیب مانند در قلب بافت سنتی شهر و ایجاد گسست تاریخی در بافت سنتی و کهن شهر اردبیل نموده است که اثری ویرانگر بر جای گذاشته است که خارج از بحث این پژوهش و این نوشتار می باشد و نیازمند مطالعاتی دیگر ولی نادیده هم نمی توان گرفته شود با این حال ساخت بنای پلویون فرمانداری اردبیل و دبیرستان صفوی التیامی بر این زخم و این ناملایماتی با جان بافت شهر اردبیل بوده است پس نیازمند توجه و اصلاح عملکردی و استفاده بهینه از وضع موجود سایت بناهای

با ارزش آن به واقع قابل لمس و مورد نیاز انجام پژوهش ها و انجام مطالعات تاریخی و عملکردی هست.

از طرفی دیگر وضع موجود اقتصادی و اجتماعی شهر اردبیل و نیاز مبرم پویایی و سرزندگی فرهنگی در میان اهالی شهر اردبیل به دلیل عدم وجود همچنین عملکردی در کل شهر اردبیل لزوم طراحی یک اثر فرهنگی هنری با لحاظ کردن یک بنای میان افزا و الحاقی به جهت حفظ روح زمان و مکان و هویتی شهر اردبیل به وضوح قابل مشاهده است.

دسترسی های اطراف دبیرستان و وجود پویایی و ترافیک انسانی و ماشینی اطراف شهر که خود بعنوان فرصت و نقطه قوت و همینطور تهدید و نقطه ضعف این سایت باید لحاظ گردد و استفاده از پتانسیل های اصلی سایت که همان نقاط قوت و فرصتها می باشد می تواند جای مطالعه و تحقیقات و حتی لحاظ جداول آماری نیز داشته باشد تا از این رو بتوان نسبت به طراحی مناسب دسترسی ها و مناظر مطلوب و خواسته مردمی شهر اردبیل باشد.

شهر همچون موجود زنده های است که حیات آن با ظهور بناهای جدید تداوم می یابد. در واقع شهر محصول دوره های تاریخی متعدد است، دوران معاصر نیز با حضور ساختارهای جدید خود در این روند حضور خواهد داشت و معماری امروز ما میراثی برای آیندگان خواهد گشت. در این هنگام است که وظیفه طراحان مطرح می شود و مسئولیتی که در مقابل نسل های گذشته، حال و آینده بر عهده دارند، نمود می یابد. (تیموری، مظاهریان ۱۳۹۱، ۳۰) پس در این پژوهش سعی بر ایجاد یک محیط شهری بعنوان فضای فرهنگی به صورت استفاده عامیانه و عمومی و در قسمتی نیز به صورت تخصصی و هنری خواهد شد تا بتواند انتظارهای یک جامعه سنتی به مثابه شهر اردبیل در یک زمان مدرن و معاصر را

برآورده سازد. از این رو الحاق و ایجاد یک بنای میان افزا که بتواند بیانگر روح و کالبدی معاصر در یک بافت و بنای سنتی باشد الزامی می‌نماید و این بحث خود الزامات الحاق بنای میان افزا را به میان می‌آورد.

احداث ساختارهای جدید در زمینه های تاریخی یکی از نیازهای اصلی در حوزه های مرتبط با حفاظت از میراث فرهنگی است. احیای بسیاری از بناها و مناطق تاریخی هم نیازمند حفاظت هست و هم نیازمند توسعه، حفاظت و سازگاری بناهای قدیمی به سبب ارزش تاریخی و فرهنگی آنها مقارن با آن تخریب بخش هایی که از کارآییو انعطاف پذیری کاربری بنا می‌کاهند و در عین حال ساختن بش های جدیدی برای تأمین فضاهای قابل استفاده و انطباق پذیر برای مصارف بیشتر (Taylor, Worthington, Warre, ۱۹۹۸)

ساخت و سازهای جدید باید روح زمان حاضر را القاء کنند ولی در عین حال طرح آنها باید زمینه ی تاریخی ای که در متنان قرا دارد گرفته اند را مورد توجه قرار دهد، راه حل ها و مسائل مربوط به طراحی این گونه بناها، بر اساس ارزش ها و سنت های فرهنگ خاص منطقه تاریخی مورد نظر، نوع وضعیت ساختارهای موجود، میزان همگونی با محل و غیره متفاوت خواهد بود (فیلدن، یوکیو ۱۹۹۸، ۱۲۴). شیوه های گوناگونی به منظور پاسخ گویی به حضور ساختارهای جدید در زمینه تاریخی وجود دارد، رویکردهایی که می توانند از تقلید صرف تا تضاد و بی توجهی به بستر قرارگیری متفاوت باشند اما آنچه سبب یک طراحی موفق در زمینه ی تاریخی می گردد درک تمامی آرش های موجود دران ماکن و پاسخی مناسب و مرتبط به زمان معاصر به آن می باشد. (شاه تیموری، مظاهریان، حناچی ۱۳۹۰، ۴۱)